

σπίθα

σπίθα, η, ουσ. [<μσν. σπῖθα <σπιθίζω (υποχωρητ.)], η σπῖθα. **1.** το ιδιαίτερο αλλά και το τυχαίο συμβάν που αποτελεί την αρχή, την αφορμή, για να εκδηλωθεί κάτι πολύ σημαντικό: «ο φόνος του φοιτητή υπήρξε η σπῖθα για το γενικό ξεσκήκωμα της φοιτητικής κοινωνίας κατά του αυταρχικού καθεστώτος || μια χειραψία γνωριμίας αποτέλεσε τη σπῖθα του μεγάλου τους έρωτα». (Λαϊκό τραγούδι: *ήταν μια σπῖθα στην αρχή και μιας βροχής ψιχάλα κι έγινε η σπῖθα πυρκαγιά και πέλαγος η στάλα*). **2.** άνθρωπος δραστήριος, πανέξυπνος: «παρά το νεαρό της ηλικίας του είναι σπῖθα ο άτιμος». **3.** (ειρωνικά) το εντελώς αντίθετο: «πρέπει να του πεις κάτι πολλές φορές, για να το καταλάβει, γιατί είναι σπῖθα ο αφιλότιμος!»·

- από μικρή σπῖθα, γίνεται μεγάλη πυρκαγιά, από μικρή αιτία, από ασήμαντη αφορμή, μπορεί να πάθουμε πολύ μεγάλη ζημιά, μεγάλη συμφορά: «μη νομίζεις πως πρέπει να γίνει κάτι πολύ μεγάλο για να καταστραφείς, γιατί από μικρή σπῖθα, γίνεται μεγάλη πυρκαγιά». Συνών. *μικρή τρύπα βουλιάζει μεγάλο καράβι*·

- βγάζει σπῖθες, βλ. φρ. *πετάει σπῖθες*·

- *πετάει σπῖθες*, **α.** είναι πανέξυπνος ή κινείται με μεγάλη ταχύτητα, είναι αεικίνητος, πολύ σβέλτος: «δεν μπορείς να τον ξεγελάσεις εύκολα αυτόν τον άνθρωπο, γιατί πετάει σπῖθες || όταν έχει πολλή δουλειά, δεν προλαβαίνεις να τον δεις, γιατί πετάει σπῖθες». **β.** (για πράγματα, αντικείμενα) είναι παρά πολύ αξιόλογος, είναι μεγάλης αξίας: «αγόρασα έναν πίνακα ζωγραφικής που πετάει σπῖθες». **γ.** (για μηχανήματα, ιδίως για αυτοκίνητα) είναι πάρα πολύ γρήγορο, αναπτύσσει πολύ μεγάλη ταχύτητα: «αγόρασα ένα αυτοκίνητο, που δεν προλαβαίνεις να το δεις, γιατί πετάει σπῖθες»·

- τα μάτια του βγάζουν σπῖθες, βλ. συνηθέστ. *τα μάτια του πετάνε σπῖθες*, λ. μάτι.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας